

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van het Atheneum Herzele te Herzele

Hoofdstructuur So

	Instellingsnummer	117762
	Instelling	Atheneum Herzele
Directeur		Regine ROMAEN
Adres		De Tramzate 9 - 9550 HERZELE
Telefoon		053-62.23.71
Fax		053-62.16.97
e-mail		atheneum.herzele@g-o.be
website/URL		http://www.atheneum-herzele.be
	Bestuur van de instelling	113993 - Scholengroep 20 Geraardsbergen-Zottegem te GERAARDSBERGEN
Adres		Papiermolenstraat 103 - 9500 GERAARDSBERGEN
	Scholengemeenschap	111633 - SG Geraardsb.-Brakel-Herzele-Zottegem te GERAARDSBERGEN
Adres		Papiermolenstraat 103 - 9500 GERAARDSBERGEN
	CLB	114447 - CLB vh GO Oudenaarde te OUDENAARDE
Adres		Eindrieskaai 11 - 9700 OUDENAARDE
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	7, 8, 10 februari 2011
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	10 februari 2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	3 maart 2011
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Johanna Coeman
	Teamleden	Henri Christiaens Etienne Gielen Alex Maes Chris Van Woensel

Deskundige(n) behorend tot de Nihil
administratie

Externe deskundige(n) Nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	4
1. SAMENVATTING	6
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Vakken/structuuronderdelen in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus.....	7
3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL	7
4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	8
4.1 Frans in de eerste graad A-stroom en B-stroom	8
4.2 Geschiedenis in de eerste graad A-stroom en tweede graad tso en de derde graad aso 9	
4.3 Project algemene vakken in de tweede en de derde graad bso.....	10
4.4 Bouw in de tweede graad bso	11
4.5 Bouwplaatsmachinist in de derde graad bso	12
4.6 Kantoortechnieken in de tweede en de derde graad bso Kantoor en in het naamloos leerjaar bso	13
4.7 Boekhouden in de derde graad tso Handel	15
4.8 Stage kantoortechnieken in de derde graad bso Kantoor en in het naamloos leerjaar bso 16	
4.9 Toegepaste economie – recht en wetgeving in de derde graad bso Kantoor	16
5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	17
5.1 Personeelsbeheer.....	17
5.2 Professionalisering	17
5.3 Materieel beleid	18
5.4 Welzijn	18
5.5 Curriculum	18
5.6 Begeleiding	18
5.7 Evaluatie	19
6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	20
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	22
7.1 Wat doet de school goed?	22
7.2 Wat kan de school verbeteren?	22
7.3 Wat moet de school verbeteren?	22
8. ADVIES.....	23
9. REGELING VOOR HET VERVOLG	23

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en woonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.

Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. **SAMENVATTING**

Het Atheneum van Herzele omvat een zesjarige structuur met naast een eerste graad A- en B-stroom een brede waaier aan studiegebieden binnen de onderwijsvormen (aso, bso, tso). Voor de studierichting steen- en marmerbewerking bekleedt de school een unieke positie in Vlaanderen. De school wordt sedert een aantal jaren geconfronteerd met een dalend leerlingenaantal; momenteel is de daling gestabiliseerd, doch de hieraan gekoppelde inkrimping van het lesurenpakket vergt heel wat inspanningen om het studieaanbod in stand te houden. De relatief lage attesteringscijfers in de eerste graad en in bepaalde studierichtingen zijn grotendeels te verklaren door de kansarme beginsituatie van een deel van de leerlingen. Een kleine helft van hen begint met een schoolse achterstand, zowel op het niveau van het beroepssecundair (bso) als op het niveau van het technisch secundair onderwijs (tso). Deze weinig comfortabele context vormt de grote uitdaging voor het recentelijk aangetreden nieuwe beleid: door een strakke, doelgerichte organisatorische en pedagogische aanpak opnieuw een kwaliteitsvolle en sterke speler worden in het regionale onderwijslandschap.

Het erkenningsonderzoek toont aan dat het onderwijs voor alle doorgelichte vakken en studierichtingen voldoende vanuit de betrokken eindtermen en leerplandoelstellingen ingevuld wordt. De kwaliteit van de leerplanrealisatie is meestal goed, met uitzondering van één studierichting waar de infrastructuur niet voldoet. Ondanks dit minpunt geeft het studiepeil aanleiding tot een gunstig advies.

De duidelijk geëxpliciteerde visie op degelijk onderwijs resulteert in talrijke beleidslijnen en kwaliteitsbevorderende acties. Zo is de aansturing van de vakgroepwerking het fundament van de missie. Een meer vaardigheidsgerichte en dus nog meer leerplangerichte aanpak, evenals het aanbrengen van nauwere verbanden tussen doeltreffende evaluatie, leerbegeleiding en remediëring zijn projecten die recentelijk ingezet zijn. Vooral in de eerste graad zijn er - deels ingebed in de GOK-werking - maatregelen op schoolniveau uitgewerkt die een studieondersteuning voor de leerlingen moeten garanderen. Verder berust de leerbegeleiding overwegend bij de individuele leraar. De kleinschaligheid van de schoolpopulatie laat een persoonlijke en gerichte socio-emotionele begeleiding toe. Men spreekt alle leerlingen persoonlijk aan, zeker als er tekortkomingen zijn. Er wordt zeer kort op de bal gespeeld en de nieuwe tuchtmaatregelen in het schoolreglement worden door de ouders erg gesmaakt. De aanpak van de spijbelproblematiek is succesvol.

Met betrekking tot het talenbeleid worden een aantal losse initiatieven genomen, maar deze worden nog niet gecoördineerd en schoolbreed gedragen. De nieuwe contexten rond het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen en einddoelen zijn voldoende gekend. De bestaande initiatieven werden binnen de vakgroepen geanalyseerd en geregistreerd. De daartoe opgerichte werkgroep verwerkt nu de gegevens met het oog op bijsturing en de planning van nieuwe schoolbrede acties. Het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen is gesteund op de screening van de bestaande activiteiten met het oog op een aangepaste aanpak.

Door het bewaken van korte communicatielijnen en de inbreng van participatieve structuren poogt het beleid het draagvlak voor de uitvoering van de genomen beleidsbeslissingen te vergroten. Via ondermeer de heterogeen samengestelde pedagogische raad wordt het lerarenteam actief betrokken bij de nieuwe visie en de organisatie van kwaliteitsvolle onderwijsprocessen. Professionalisering wordt aangestuurd en waar nodig wordt beroep gedaan op de pedagogische begeleiding. Uit gesprekken die gevoerd werden met de vakverantwoordelijken, evenals uit les- en praktijkobservaties blijkt dat de talrijke richtlijnen voldoende opgevolgd worden en dat de pedagogische studiedagen hun effect niet missen.

De leerlingresultaten in het vervolgonderwijs en de tewerkstellingskansen op de arbeidsmarkt worden systematisch bijgehouden. Ook de loopbaanbegeleiding en de advisering worden opgevolgd en geanalyseerd met het oog op een nog meer doeltreffende oriëntering. De permanente aandacht voor verbetering van de materiële randvoorwaarden van het onderwijsproces (oprichting van een open leercentrum), de gemaakte investeringen voor enkele praktijkopleidingen en het onderhoud en de aanpassing van de schoolinfrastructuur tonen dat er rekening wordt gehouden met de opmerkingen uit vorige doorlichtings- en opvolgingsverslagen (2003/2006), en getuigen van een kwaliteitsbevorderend beleid. De reeds ondernomen acties en de aandacht voor zelfevaluatie zijn onderdeel van een integrale duurzame kwaliteitszorg. Hierdoor toont de school dat ze in staat is om in de toekomst haar eigen kwaliteit nog sterker te bewaken.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie vakken/structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Vakken/structuuronderdelen in de focus

VAKKEN BASISVORMING

Frans

Geschiedenis

Project algemene vakken

KEUZE / SPECIFIEK GEDEELTE

Graad 2 BSO Bouw

Graad 2 BSO Kantoor

Graad 3 BSO Naamloos leerjaar

Graad 3 BSO Bouwplaatsmachinist

Graad 3 BSO Kantoor

Graad 3 TSO Handel

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL

- De aanwezigheid andere scholen in de onmiddellijke omgeving
- Het dalend leerlingenaantal

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde vakken/structuuronderdelen volgende vaststellingen op:

4.1 Frans in de eerste graad A-stroom en B-stroom

Voldoet

Vaststellingen:

- De leerplandoelen Frans basisvorming van de eerste graad A-stroom worden op voldoende wijze gerealiseerd met voldoende aandacht voor de vaardigheden. Omwille van de leerlingkenmerken gaat extra aandacht naar spreekdurf, die sterk gestimuleerd wordt.
- De ontwikkelingsdoelen Frans basisvorming in de eerste graad B-stroom worden voldoende nagestreefd. Hierbij is aandacht voor functionele taalvaardigheid.
- In beide stromen wordt de leerplanrealisatie ondersteund door het gebruik van de doeltaal, rekening houdend met de mogelijkheden van de leerlingen.
- De materiële uitrusting voldoet en wordt verder uitgebreid. In de eerste graad zijn de lokalen waarin de taallessen doorgaan voldoende uitgerust. Leraren beschikken over audiovisuele apparatuur en computers. De ict-infrastructuur wordt wel eerder beperkt gebruikt als ondersteuning voor de verschillende vaardigheden.
- De evaluatie is representatief voor de leerplandoelen. Behalve voor de leerlingen van het beroepsvoorbereidend leerjaar optie nijverheid, zijn de leerlingresultaten heel behoorlijk. Binnen de vakgroep zijn er afspraken in verband met de puntenverdeling kennis/vaardigheden, en dit in lijn met het leerplan. De examenopgaven liggen in het verlengde van de taken en opdrachten die in de klas worden uitgevoerd en ingeoeft en ze zijn communicatief van aard. Mondelinge taalvaardigheid is het voorwerp van permanente evaluatie. Dit wordt ook gecommuniceerd aan de ouders. Er is een aanzet tot het gebruik van scorewijzers.
- De vakgroep besteedt aandacht aan het in kaart brengen van de beginsituatie van de leerlingen. In het eerste leerjaar van de eerste graad gebeurt dit o.a. door het afnemen van een basistoets Frans in het begin van het schooljaar. Leerplanstudie van de leerplannen Frans basisonderwijs en bespreking van de didactische aanpak met leraren basisonderwijs is een onderdeel van de strategie op deze school om de overgang van het basisonderwijs naar de eerste graad secundair onderwijs vlot te laten verlopen.
- Het leerproces van de leerlingen wordt ondersteund door gestructureerd onderwijs, dat gekenmerkt wordt door een sterke sturing van het leerproces, duidelijke instructies en leerstofoverzichten. Verder kunnen leerlingen altijd beroep doen op de leraren voor extra uitleg tijdens de middagpauze, de speeltijd en na de uren. Dit gebeurt ook frequent, maar blijft eerder informeel. Eigen uitgewerkt materiaal wordt de leerlingen ter ondersteuning aangereikt. Wegens de leerlingkenmerken is er een zekere reserve om de zelfredzaamheid en het zelfstandig leren te stimuleren en organiseren. De motivatie van de leerlingen in het tweede beroepsvoorbereidend leerjaar is vooral in het beroepenveld nijverheid problematisch en dit uit zich ook in de resultaten.
- De impulsen vanuit het beleid in verband met professionalisering hebben effect op leerkrachtniveau, maar nog niet op leerlingenniveau. De vakgroepwerking wordt recentelijk vanuit het beleid structureel en inhoudelijk sterk ondersteund wat betreft leerlingbegeleiding, gelijkgerichtheid en professionalisering.

4.2 Geschiedenis in de eerste graad A-stroom en tweede graad tso en de derde graad aso

Voldoet

Vaststellingen:

- In het eerste leerjaar worden de leerinhouden conform het nieuwe leerplan geordend en behandeld. Het historisch begrippenkader wordt in beide leerjaren geïntegreerd aangeboden en door leerlingen doorheen verscheiden opdrachten ingeoeffend. De bestudeerde samenlevingen worden benaderd met oog voor verscheidenheid en continuïteit. Leerlingen worden voldoende vertrouwd gemaakt met de methode van historische kritiek. Het historisch referentiekader wordt cumulatief opgebouwd. De verschillende maatschappelijke domeinen krijgen de nodige aandacht. Gerichte opdrachten tonen dat de leerlingen ze herkennen in de actuele berichtgeving.
- In de tweede graad tso worden leerlingen geconfronteerd met de ontwikkeling van een mondiale samenleving. Er is aandacht voor niet-westerse culturen en het historisch begrippenkader wordt verder opgebouwd en ingeoeffend zowel binnen de historische context als naar actuele toepassingen. Oefeningen in het leerwerkboek tonen dat er voldoende aandacht is voor het beoefenen van de historische vaardigheden op het graadvereiste niveau. Historische sleutelbegrippen (samenlevings- of periodegebonden) en structuurbegrippen komen voldoende aan bod.
- Wegens een attributiewisseling krijgt de graadsklas van de derde graad aso het voordeel van de twijfel. Er is voldoende aandacht voor de ontwikkelingen van de Europese geschiedenis vanuit een mondiaal perspectief. Het historisch referentiekader en het historisch begrippenkader worden voldoende doordacht opgebouwd en ook binnen actuele contexten gesitueerd en geoefend. Het beoefenen van de historische vaardigheden krijgt aandacht, maar dit gebeurt eerder minimaal en niet steeds op het eindtermgerelateerde niveau. De manier waarop historische inhouden en bronnen bestudeerd en verwerkt worden sluit niet optimaal aan bij de inhoud van de leerplandoelstellingen (zie leerplandoelen betreffende inzicht, integratie van het referentiekader in de studie van de samenlevingen en historische methode). De recentelijk aangetoonde inspanningen om de vakgroepwerking te verdiepen en de leerlijnen progressief toe te passen, geven aan dat een meer eindtermgerelateerde en vaardigheidsgerichte aanpak in ontwikkeling is.
- Leerlingendocumenten tonen aan dat het onderwijsleerproces veeleer vanuit de leerplaninhouden dan wel vanuit de leerplandoelstellingen vertrekt. In de eerste graad A-stroom en de tweede graad tso bepalen de leer- en werkboeken de ordening van de leerinhouden en in de derde graad aso zijn dit de ordentelijk samengestelde leerlingencursussen, voorzien van heel wat opdrachten. De meest gehanteerde onderwijsmethode is het vraagleergesprek, waardoor de nadruk in elk leerjaar sterk op het beschrijvende en verklarende niveau van de historische vorming ligt. Schematische voorstellingen, het gebruik van bronnen die verbanden met de actualiteit onderstrepen en een aantal syntheseopdrachten tonen dat er voldoende aandacht is voor de ontwikkeling van het historisch inzicht, maar dit alles verloopt te weinig met het oog op de progressieve ontwikkeling van zelfgestuurd leren. Leerlingen worden bijvoorbeeld niet uitgedaagd om, onder begeleiding in de tweede graad en zelfstandig in de derde graad, een probleemstelling te onderzoeken, onderzoeksvragen te formuleren, daarover bronnen te selecteren en hun keuze kritisch te verantwoorden.
- De evaluatie gebeurt op basis van dagelijks werk en proefwerken. In het dagelijks werk peilen de herhalingsstoetsen overwegend via klassieke open vraagstelling naar reproductie van kennis en inzicht. Leerlingen worden in elke graad voldoende op de proefwerken voorbereid die in het verlengde van het leerproces liggen. In de vraagstelling wordt voldoende het evenwicht bewaakt tussen kennis, inzicht en vaardigheden. Het nastreven van vakattitudes wordt niet beoordeeld. De punten

sporen overwegend met de punten die leerlingen voor de andere vakken van de basisvorming behalen.

- De vakgroepwerking was tot dit jaar onvoldoende gericht op een didactische en inhoudelijke uitwerking van de leerplanrealisatie en de realisatie van eindtermen m.b.t. attitudes en vaardigheden. Meer vakgerichte en pedagogische professionalisering dringt zich op zodat in elke graad het rendement een meer valide weerspiegeling is van de mate waarin de leerplandoelen bereikt worden.

4.3 Project algemene vakken in de tweede en de derde graad bso

Voldoet

Vaststellingen

- De eindtermen en de leerplandoelstellingen voor de basisvorming van project algemene vakken (PAV) in de tweede graad (leerplan 2004/261), in de derde graad (leerplan 2004/262) en in het derde leerjaar van de derde graad bso (leerplan 2006/065) worden in de aangeboden studierichtingen van het bso in voldoende mate gerealiseerd.
- De vakgroep heeft een sterke aandacht voor het volgen van de leerplanvisie en voor het nastreven van de leerplanrealisatie opgebouwd. Vooral in de derde graad heeft het competentie leren ingang gevonden. Onder impuls van het schoolbeleid heeft de vakgroep het voorbije jaar, met behulp van externe ondersteuning, ernstige inspanningen geleverd om het functionele en het vaardigheidsgerichte karakter van de leerplandoelen te concretiseren.
- Nochtans zorgen enkele organisatorische aspecten voor een aantal hindernissen: een behoorlijk hoog aantal leerlingen in enkele klasgroepen, de samenstelling van leerlingen uit diverse studierichtingen, een gedeeltelijke versnippering van de lesopdrachten en een wisselende personeelsbezetting. Daartegenover werkt de recentelijke uitbouw van de materiële voorzieningen leerplanbevorderend; woordenboeken, atlanten, rekenmachines en kansen tot ICT-integratie zijn voldoende aanwezig. De aandacht voor de leerplanclusters organisatiebepaaldheid en informatieverwerking en -verwerking krijgt hierdoor voldoende ruimte.
- Over het algemeen wordt voldoende gewerkt vanuit de noden en behoeften van de leerlingen om te kunnen functioneren binnen een complexe maatschappij. Het ontwikkelen van vaardigheden en attitudes om adequaat en zinvol te functioneren in hun leefomgeving staat centraal.
- Binnen de leerplancluster functionele taalvaardigheid komen alle onderdelen voldoende aan bod. Functionele rekenvaardigheid krijgt een wisselende invulling doorheen het curriculum en is meestal te weinig afgestemd op de gevolgde studierichting of op praktische toepassingen. Tijd- en ruimtebewustzijn komt over het algemeen vrij weinig aan bod. In de tweede graad is er soms te weinig aandacht voor het inzetten van toepassingen binnen een bruikbare en functionele context, onder meer omdat het thema en het handboek sterk overheersen. De actualiteit daarentegen wordt in sommige klassen regelmatig geïntegreerd.
- De resultaten voor het vak zijn overwegend goed, met uitzondering van de resultaten voor de examens van het eerste semester van dit schooljaar van enkele leerlingen in het eerste leerjaar van de tweede graad. Over het algemeen heerst er een open leer- en leefklimaat, alhoewel het klasmanagement niet steeds even sterk staat. De leraars hebben oog voor hun leerlingen en hun mogelijke leermoeiijkheden. Vanuit de leerlingenbegeleiding stroomt voldoende informatie door. Het in kaart brengen van de beginsituatie van de leerlingen ontbreekt echter. De aandacht voor leer- en opzoekstrategieën en het aanreiken van werkkaders en instructiekaarten hebben een ondersteunende werking. De richtlijnen vanuit het schoolbeleid rond leerbegeleiding hebben gezorgd voor een verscherpte aandacht voor remediëring bij tekorten.
- De aandacht voor een correct taalgebruik van de leerlingen is erg beperkt. De schrijfproducten van de leerlingen in agenda en notities worden zelden op taal

gecorrigeerd. Leerlingen worden zelden aangezet om te reflecteren over hun geschreven taal in taken en toetsen. Het gevolg is dat de leerlingen vaak met een foutief schriftbeeld worden geconfronteerd. In de derde graad wordt een zinvolle bijdrage geleverd aan de uitwerking van de geïntegreerde proef.

- Na een bijsturing in de loop van vorig schooljaar is de leerlingenevaluatie voldoende afgestemd op het leerplanconcept dat de ontwikkeling van vaardigheden vooropstelt. De evaluatiecriteria zijn overwegend duidelijk en worden goed gecommuniceerd met de leerlingen. De leerlingen worden tevens regelmatig betrokken bij het evaluatiegebeuren via zelf- en peerevaluatie en via (zelf)reflectie. De vakgroep is echter nog niet voldoende vertrouwd met de voor een aantal leerplandoelstellingen noodzakelijke procesevaluatie. De evaluatie van attitudes heeft dit schooljaar een start genomen, maar de aandacht voor vakgebonden attitudes is nog beperkt. De examens zijn vrij uitgebreid. De meerwaarde van summatieve proeven wordt op dit ogenblik in vraag gesteld en leidt mogelijk tot een hernieuwde invulling van de leerlingenevaluatie.

4.4 Bouw in de tweede graad bso

Voldoet niet

Vaststellingen

- De leerplanrealisatie voldoet niet omdat de veiligheidsaspecten die zijn opgenomen onder de minimale materiële vereisten niet gerespecteerd worden. De werkplaats waar de leerlingen minimum 16 lestijden per week praktische bouwconstructies realiseren, beantwoordt niet aan de vigerende regelgeving inzake het welzijnsbeleid.

Door de hoge vochtconcentratie en het ontoereikende rendement van de gaskachels ontstaat condensatie en komt schimmelvorming voor. Dit ongezonde klimaat wordt ook gestimuleerd door het onvoldoende ventileren en isoleren van het atelier.

Het gemelamineerde spaanplaten plafond is op meerdere plaatsen sterk beschadigd. De ondervloer van dit paviljoen is niet geschikt om zware massieve bouwvolumes en hoge muren op te richten. Niet alle elektrische voorzieningen zijn geïnstalleerd volgens het AREI², zo is er elektrocutiegevaar bij de provisoir aangebrachte verlichting. De totale oppervlakte van de werkzone is te klein en de loopzones zijn te smal om 18 leerlingen op een veilige manier te laten werken. De steenzaagmachine is niet afgebakend om het lawaai in te perken. Veiligheidsinstructiekaarten en indienststellingsverslagen ontbreken. Het werken op hoogte geschiedt op een onveilige manier door geschraagde balken als stelling te gebruiken. Veiligheidshelmen worden niet gedragen. Er is geen risicoanalyse gemaakt van deze werkomgeving waarin alle gevaren naar waarde worden ingeschat.

Deze vaststellingen geven evenwel geen aanleiding tot een 'gunstig advies beperkt in de tijd' omwille van het beleidsvoerend vermogen. De directie toonde zich bereid om deze ongezonde en onveilige werksituatie onmiddellijk aan te pakken. Ondanks het feit dat deze problematiek de creativiteit van de leraren en de uitvoeringsmogelijkheden van de projecten beïnvloedt, stelt het geëngageerde lerarenteam alles in het werk om de realisatie van de uitvoeringsdoelstellingen mogelijk te maken. In het nieuwbouwproject dat voornamelijk bestemd is voor de studierichting Steen- en marmerbewerking is reeds een kleine werkruimte voor de tweede graad Bouw voorzien. Deze nieuwe infrastructuur wordt tegen januari 2012 in gebruik genomen.

- De jaarvorderingsplannen geven een duidelijke aanzet om projectmatig werken vorm te geven. Uniformiteit tussen de gebruikte documenten ontbreekt. Van enkele projecten zijn degelijke dossiers uitgewerkt conform het beheersingsniveau van deze bso-studierichting. Daarentegen is het geïntegreerd werken ondermaats. Het leerplan wordt verkapt in de vakken tekenen, praktijk en technologie waarbinnen de correlaties chronologisch niet overeenstemmen of helemaal niet voorkomen. De link tussen de

² AREI staat voor algemeen reglement van de elektrische installatie

doelen en de projecten is niet altijd geconcretiseerd. Het implementeren van het geïntegreerd leerplan in projecten met een opbouwende leerlijn en de zorg voor horizontale en verticale samenhang zitten nog in de ontwikkelingsfase. Het niet-integreren wordt deels in de hand gewerkt door de versnippering van de lerarenopdrachten.

- Om de aanzet tot het uitvoeren van realistische praktijkoefeningen aanschouwelijk te maken, wordt zelden vertrokken van een bouwplan of een technische tekening. De leerplandoelstellingen over 'opgaand en ondergronds metselwerk' krijgen een duidelijke vertaling in projecten. Een deel van de doelen over 'grondwerkzaamheden', 'overspanningen en ondersteuning in gewapend beton' en 'ruwbouwafwerking' worden niet door alle leerlingen gerealiseerd. De leraren slagen erin om de interesse voor de bouwsector bij de leerlingen te verhogen via uitbreidingsoefeningen, zoals het metselen van een schouw en het construeren van een eenvoudig daktimmerwerk. Als theoretische ondersteuning worden vooral de boeken van het FVB³ gebruikt. Innoverende initiatieven rond duurzaam bouwen worden voorlopig niet opgenomen in de projecten.
- De vakken mechanica en steenbewerking worden als keuzevakken in beide leerjaren georganiseerd, dit ter voorbereiding op de unieke derdegraadsstudierichtingen Bouwplaatsmachinist en Steen- en marmerbewerking. Een aantal machines in het gebruikte mechanicalokaal voldoet niet aan alle veiligheidsvoorwaarden.
- De vaklokalen zijn pover ingericht en illustreren in geen enkel opzicht de wereld van bouwactiviteiten en bouwrealisaties. Didactische panelen en/of constructies zijn nauwelijks ter beschikking. Tijdens de lessen kan niet verwezen worden naar nieuwe materialen en/of de laatste ontwikkelingen binnen de bouwtechnieken. Multimedia worden niet aangewend in deze ruimten.
- De vakwerkgroep vergadert regelmatig en krijgt onder impuls van de directie meer gerichte inhoud. De leraren zijn professioneel ingesteld en hebben de ambitie om de studierichting kwalitatiever uit te werken. Toch is de vertrouwdheid met pedagogisch-didactische begrippen zoals, leerlijnen, integratie en vakoverschrijdende eindtermen niet overal even sterk aanwezig. Het volgen van nascholingen is leraarafhankelijk. Er worden geen acties ondernomen om de opgedane inhoud te multipliceren.
- De toetsing gebeurt via gespreide en summatieve evaluaties en is nogal klassiek opgevat. Een aanzet tot permanente evaluatie is door enkele leraren in een heel bescheiden vorm opgestart door het sporadisch inlassen van zelfevaluaties. De examens en de toetsen checken onvoldoende de leerplandoelen en geven geen representatief totaalbeeld van de gevolgde studierichting. De slaagkansen voor het behalen van het getuigschrift van de tweede graad zijn groot. Een oriënterend advies wordt niet gegeven.
- Uit een beperkte meting blijkt dat de leerlingen tevreden zijn over de school en de gevolgde opleiding. Ze ervaren dat het lerarenteam vakkundig is ingesteld en dat ze steeds kunnen rekenen op begeleiding en extra ondersteuning.

4.5 Bouwplaatsmachinist in de derde graad bso

Voldoet

Vaststellingen

- Na een periode van meerdere lerarenwissels en een minder vlot verloop van de leerplanrealisatie is nu wat stabiliteit gekomen. Om deze unieke studierichting inhoud en vorm te geven, worden de leerplandoelstellingen op twee niveaus geïmplementeerd. Enerzijds wordt een deel van de doelstellingen bereikt via teamopdrachten in de school en via werkplekleren in het VDAB-centrum⁴ en anderzijds

³ FVB staat voor Fonds voor de Vakopleiding in de Bouwnijverheid

⁴ VDAB staat voor Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding

krijgen de aangeleerde competenties verdieping tijdens het aanzienlijk aantal geprogrammeerde stageperiodes in bedrijven. De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd.

- Het vertalen van de doelen in opdrachten en projecten zit nog in een groeiproces. Het geïntegreerd leertraject is niet duidelijk uitgestippeld. Naast zelfgemaakte cursussen wordt het leerboek van het FVB gebruikt om de praktijk- en technologielessen degelijk te onderbouwen. Inhouden voor het bekomen van het VCA-certificaat⁵ worden aangereikt. Tal van didactische borden en informatiepanelen dragen bij tot een behoorlijk ingericht pedagogisch-krachtig vaklokaal, maar om de lessen aanschouwelijker en levensechter te maken ontbreken multimedia en internet. Het aanpalende lokaal laat toe om theoretisch-technische toepassingen te demonstreren of uit te voeren. Nieuwe technologieën zoals besturingen met totaalstation⁶, GPS⁷ of laser worden voorlopig niet aangewend.
- Momenteel zijn niet alle kranen inzetbaar omwille van aanslepende technische defecten en zijn de kleinere apparatuur en de gereedschappen eerder beperkt in voorraad. Deze mankementen en tekorten verplichten de leraren om basis- en uitbreidingsdoelen gedifferentieerd en gelijktijdig aan te bieden. Dit betekent dat het realiseren van basiscompetenties met de bouwplaatsmachine zoals 'rijtechnieken', 'grondverzet', 'transport van materiaal' en 'hijswerk' simultaan aangeleerd worden met uitbreidingsvaardigheden zoals 'het uitvoeren van vlakke bestratingen met boordstenen en greppels'. Soms wordt gebruik gemaakt van een mechanicalokaal dat niet voldoet aan alle veiligheidsvoorwaarden. Naast het ontbreken van veiligheidsapparatuur op een aantal machines zijn de veiligheidsinstructiekaarten en indienstellingsverslagen niet ter beschikking.
- De vakgroep functioneert behoorlijk. Het lerarenteam is gemotiveerd en de kwaliteiten van de leraren zijn complementair. Er worden vakinhoudelijke nascholingen gevolgd onder andere in de VDAB, Syntra⁸ en via Edutec⁹.
- Het concept van de geïntegreerde proef is goed en benadrukt zowel het proces, door het inlassen van meerdere tussentijdse evaluaties, als het product. De GIP¹⁰-dossiers zijn eenvoudig maar concreet en illustratief uitgewerkt.
- De school heeft een globaal bouwconvenant afgesloten met het FVB. De school organiseert een combinatie van blokstage en alternerende stage. De stageactiviteitenlijsten verwoorden eerder summier en weinig specifiek de te bereiken doelen. Via het stageverslag en de opvolgingsfiche wordt essentiële informatie in beeld gebracht van de voorbije stagedag. Jaarlijks worden de leerlingen medisch gekeurd. De uitwerking van de stage voldoet aan de regelgeving.
- Het evaluatiesysteem is weinig vernieuwend. Naast dagelijks werk en examens krijgen stage en de geïntegreerde proef ook een plaats op het rapport. De eindevaluatie van de GIP neemt eerder de vorm aan van een mondeling examen.

4.6 Kantoortechnieken in de tweede en de derde graad bso Kantoor en in het naamloos leerjaar bso

Voldoet

Vaststellingen

- De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd. Er is een goede aansluiting qua leerplangerichtheid tussen de tweede en de derde graad (eerste

⁵ VCA staat voor veiligheidschecklist aannemers

⁶ Totaalstation: ook total station, theodoliet, afstandsmeter of tachymeter genoemd

⁷ GPS staat voor global positioning system

⁸ Syntra is een beroepsgericht opleidingscentrum

⁹ Edutec biedt opleidingen aan met een innoverend karakter, gericht naar bouwvakarbeiders en het bouwonderwijs

¹⁰ GIP staat voor geïntegreerde proef

leerjaar). Daarnaast treden er markante verschillen op met het tweede leerjaar van de derde graad.

- Een pluspunt is de stimulerende didactische leeromgeving (o.a. virtueel kantoor met verfrissende aankleding van het lokaal).
- In de derde graad vindt er een onevenwichtige spreiding van de leerplandoelstellingen plaats: een gevolg van het gemis aan overleg tussen de betrokken leraren (typerend voor de vroegere schoolcultuur).¹¹ Concreet komt het hierop neer dat alle inhouden en doelstellingen in het eerste leerjaar worden behandeld, terwijl in het eindjaar bepaalde leerplanitems gewoonweg worden hernomen. In zijn geheel is de behandelde inhoud in het eindjaar weinig samenhangend. Daarbij wordt aan het luik stage¹² geen diepgaande invulling gegeven, terwijl er vooral gefocust wordt op de bespreking van de geïntegreerde proef (niet geëxpliciteerd naar topics in de agenda's).
- In de tweede graad slaagt men erin om de leerlingen de nodige basiscompetenties te laten verwerven. Ze leren stapsgewijs op een efficiënte manier een administratie te voeren. De leerlingen leggen tevens een inhoudsrelevante documentatiemap aan.
- In de derde graad specialiseren de leerlingen zich verder in het domein van de logistieke ondersteuning (eerste leerjaar). Hierbij komen specifieke vaardigheden aan bod, zoals het uitvoeren van routinematige werkzaamheden en het beheersen en verwerken van de documentenstroom. De leerlingen leren een professioneel boekhoudpakket te hanteren (inclusief moderne buretica-apparatuur op de stagewerkvloer). Hierbij verloopt de boekhoudkundige verwerking van de voorraadadministratie volgens schema (vlotte samenwerking met het vak boekhouding).
- In het naamloos jaar is het specifieke leerplan 2002/376 van toepassing, waarmee men bitter weinig initiatief neemt om meer aan te sluiten bij de eigentijdse visie van het leerplan TV Kantoortechnieken van de derde graad (beroeps(opleidings)profielen secretariaatsmedewerker en magazijnmedewerker). Het gevolg is dat de leerlingen zich niet verder specialiseren, maar opnieuw hoofdstukken zien over klasement, postbehandeling, telefoneren, kantoormachines, enz. In het facultatief deel wordt bovendien te lang ingespeeld op de sollicitatie ¹³ (ook behandeld in PAV!).
- De leerlingen weten duidelijk wat verwacht wordt bij de evaluatie en kunnen rekenen op feedback na de toetsen. De frequentie van toetsen en taken is voldoende om via de terugkoppeling het formatieve karakter ervan te bewaken. Met het oog op de examens wordt de leerstof afgebakend. In de tweede graad zijn de examens inhoudsrelevant, correct geformuleerd en is de puntenverdeling duidelijk. Zorgvuldig uitgewerkte modeloplossingen zijn beschikbaar. Een duidelijke groei in het niveau van de vraagstelling valt te bespeuren in het eerste leerjaar van de derde graad. Zowel in de tweede graad als derde graad zit de uitdaging in het gestaag overstijgen van de theoretische vraagstelling. Het oefenen en toetsen van vaardigheden tijdens het schooljaar werkt nog niet voldoende inspirerend. In het eindjaar van de derde graad is de vraagstelling louter theoretisch opgevat en niet uitgewerkt. Er is ook een hergebruik van de examenvragen en eigen modeloplossingen zijn niet beschikbaar.
- Het inhoudelijk concept van de geïntegreerde proeven is afgestemd op het profiel van de studierichtingen met als vertrekpunt de stages. De proeven worden zorgvuldig voorbereid en uitgevoerd (zie o.m. de handleiding met duidelijke richtlijnen, dito evaluatienormen en planning en het logboek). Voldoende vakken komen geïntegreerd aan bod, met inbegrip van de taalvakken.
- Een reële uitdaging in de kantoorrochtningen is het werken aan de sociale en communicatieve vaardigheden en aan het hanteren van een correct taalgebruik. De

¹¹ De actuele aansturing van de vakgroepwerking is dé hefboom om op de zeer korte termijn tot een verantwoorde spreiding van de leerplandoelstellingen te komen.

¹² Deel B - Vaktechnieken van het leerplan TV Kantoortechnieken (2008/030).

¹³ Een aspect van de geïntegreerde proef.

leerlingen moeten meer gestimuleerd worden om de persoonlijke communicatie te verbeteren. Tijdens de lesbezoeken maakten ze wel een aangename indruk.

- In de leerlingenagenda's worden de punten niet regelmatig ingeschreven. Door het onderling verschuiven van de deelvakken tijdens de lesweek, worden sommige lessen niet consequent ingevuld (derde graad, vorig schooljaar). Ook worden de vakbenamingen niet steeds correct gehanteerd (zie economie vs. toegepaste economie).
- Gemiddeld bekeken is de opvoedkundige bekommernis van de leraren groot. In de vakgroepwerking zien we een geleidelijke kwaliteitsverbetering en aandacht voor actiepunten, zoals oefenfirma's, didactische bezoeken en nascholing.

4.7 Boekhouden in de derde graad tso Handel

Voldoet

Vaststellingen

- De leerplandoelstellingen worden op een voldoende wijze gerealiseerd. Globaal bekeken, krijgen de leerlingen een beredeneerd inzicht in het verloop van het boekhouden, ingepast in de financiële organisatie van de ondernemingen en in de onderliggende bedrijfseconomische context met een verlengstuk naar het elementaire kostprijsconcept.
- Er wordt zeer sterk ingespeeld op het toepassingsgericht luik van het vak. Op zich is dit verdienstelijk, maar deel A is een zuivere oefencursus, niet afgestemd op de leerplanstructuur m.b.t. het algemeen boekhouden (leerplan 2007/066). Het gevolg is dat de rekeningen niet worden geduid qua begrip, indeling en situering in het rekeningstelsel. Kortom, de opgave dient zich aan om het lesmateriaal grondig te herwerken en tevens rekening te houden met een verantwoorde verspreiding van de leerplandoelstellingen over de 2 jaren (zie p. 26 - punt 1). Deze uitdaging stelt zich in mindere mate voor het analytisch exploitatieboekhouden (Deel C).
- Uit de studie van het lesmateriaal blijkt dat een aantal items van het leerplan slechts ten dele of niet aan bod komt. In concreto gaat het onder meer over herwaarderingsmeerwaarden, kapitaalsubsidies, afschrijvingen volgens de degressieve methode, BTW-regularisatie via een ingevulde aangifte, monografie i.v.m. een eindejaarsverrichting en een case-studie met reële documenten. Bovendien wordt oneindig veel tijd besteed aan de overlopende rekeningen, terwijl de uitbreidingsstof leasing¹⁴ wordt behandeld.
- In de cursus is geen spoor te bekennen van de basisverrichtingen met een professioneel boekhoudpakket (Deel B - commerciële en financiële verrichtingen), hoewel het jaarplan dit vermeldt. Daarnaast maken de leerlingen nog geen gebruik van een didactisch boekhoudprogramma voor de monografieën van deel A (p.27 - punt 9).
- Er worden diverse herhalingsoefeningen gegeven, deels uit noodzaak wegens de zeer heterogene instroom qua voorkennis, maar tevens door de onregelmatige studiehouding van de leerlingen. Dat zorgt voor leerplanvertraging.
- De stage biedt een meerwaarde aan de opleiding, maar vormt niet het uitgangspunt voor de geïntegreerde proef.¹⁵ Deze is te beperkt qua samenhangend en vakoverschrijdend concept, nl. een ondernemingsplan opstellen en een losstaande opdracht i.v.m. economie. De taalvakken en informatica leveren eveneens een bijdrage. Er is wel een nuttig uitvoeringsdossier voor de leerlingen, waarin het luik over de evaluatie vatbaar is voor verfijning. Ook is het positief dat leerlingen zichzelf leren evalueren. In het zelfevaluatiedocument ontbreken evenwel de criteria om het geleverde werk gericht te beoordelen en te becommentariëren. Uit de

¹⁴ Uitbreidingsleerstof kan enkel aan bod komen, indien de leerplandoelstellingen gerealiseerd zijn (p.5 van het leerplan 2007/066).

¹⁵ Stageverslag en stagedraaiboek (met sollicitatie en cv) vormen een deel van het eindontwerp.

leerlingenagenda's blijkt dat de geïntegreerde proef besproken wordt tijdens de lessen boekhouding en economie (van belang in het kader van de leerplanvoortgang).

- Het examen boekhouden is van een voldoende niveau. De vraagstelling is gevarieerd en peilt naar inzicht (functionele kennis). De puntenverdeling is duidelijk, maar wordt niet steeds vermeld. Het computerboekhouden maakt geen deel uit van het examen.
- Gemiddeld bekeken, is de opvoedkundige bekommernis van de leraren groot. In de vakgroepwerking zien we een geleidelijke kwaliteitsverbetering en aandacht voor actiepunten, zoals oefenfirma's, didactische bezoeken en nascholing.

4.8 Stage kantoortechnieken in de derde graad bso Kantoor en in het naamloos leerjaar bso

Voldoet

Vaststellingen

- De stagebedrijven vormen in de kantoorrichtingen de kern van het inhoudelijke concept van de geïntegreerde proeven. De stages worden goed voorbereid, georganiseerd en uitgevoerd. Ze bieden een reële meerwaarde voor de opleidingen. De stageactiviteiten staan in relatie tot het profiel van de studierichtingen. De leerlingen worden van zeer nabij gevolgd; tevens zijn inhaalstages voorzien. Kortom: ze worden geresponsabiliseerd. De keuze van de stageplaatsen is verantwoord. Een pluspunt is de voorafgaandelijke grondige screening van de stageplaatsen. De huidige aanpak op schoolniveau en het werkoverleg garanderen kwaliteitsvolle bijsturingen. Aansluitend staat een overkoepelend stagebeleid in de steigers (inclusief voor de geïntegreerde proeven).
- De administratieve documenten en bijlagen staan op punt en beantwoorden aan de regelgeving (omzendbrief SO/2002/09). In het teken van een valide evaluatie zijn de stageactiviteitenlijsten nog te weinig geconcretiseerd¹⁶. Zodoende zal het bereik van de leerplandoelstellingen effectiever kunnen bewaakt worden.

4.9 Toegepaste economie – recht en wetgeving in de derde graad bso Kantoor

Voldoet

Vaststellingen

- De leerplandoelstellingen worden op een voldoende wijze gerealiseerd. De kennis van en het inzicht in het leerplan als één geheel staan borg voor de leerplangerichtheid (van visie over algemene doelstellingen tot specifieke leerplandoelstellingen).
- Men slaagt erin om de leerlingen een algemeen praktisch juridisch inzicht aan te reiken en zeer aanschouwelijk te werken. De eigen cursus met de concrete documenten en rechtsbronnen is daarvan de illustratie. Er wordt werk gemaakt van een systematische aanknoping met de actualiteit om van de lessen een boeiend geheel te maken (bijv. via het uitnodigen van een notaris en krantenartikels). De lessen gaan dus uit van de realiteit en van concrete en scherp gestelde situaties.
- De leerlingen worden begeleid om in specifieke cases op te treden als probleemoplossers. Ze worden eveneens vertrouwd gemaakt met de zelfwerkzaamheid en het zelfstandig leren (geen sinecure). Ze leren informatie opzoeken en verwerken (bijv. rond de huurwetgeving).
- De leerlingen weten duidelijk wat van hen verwacht wordt. De vraagstelling bij toetsen en examens is verantwoord en gevarieerd. De puntenverdeling is duidelijk en de frequentie van toetsen voldoende om het formatieve karakter ervan te verzekeren. Er zijn tevens modeloplossingen beschikbaar.

¹⁶

- De vaststelling inzake de leerlingenagenda's geldt tevens voor het deelvak recht en wetgeving (vooral vorig schooljaar).

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.2 Professionalisering

5.2.1 Deskundigheidsbevordering

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- Het professionaliseringsbeleid is van statisch naar dynamisch geëvolueerd. De schoolleiding bewaakt en stimuleert op een continue wijze de beroepsbekwaamheid van haar personeel. Het getuigt van een verantwoord leiderschap dat leraren die vorig schooljaar geen nascholing volgden aangemoedigd en opgevolgd worden. Vanuit de scholengemeenschap is er inzake nascholing een gerichte ondersteuning, zowel inhoudelijk als organisatorisch.
- Er is een samenhangend nascholingsplan op basis van een uitgewerkte visietekst met een doordacht stappenplan en transparante procedures. Interessant hierbij is dat de nascholingsbehoeften van zowel de vakgroepen als de leraren in kaart werden gebracht. Het is de bedoeling om het behoeftenonderzoek vroeger in het schooljaar te organiseren, zodat er doeltreffender op de bal kan worden ingespeeld. De evaluatieformulieren bevatten trouwens interessante informatie om het nascholingstraject verder gestalte te geven.
- Het nascholingsplan werd goedgekeurd door het lokaal comité (Decreet betreffende de kwaliteit van het onderwijs van 8 mei 2009, artikel 8). De vaststelling van het nascholingsbeleid - als verplichte adviesbevoegdheid - kwam niet op de agenda van de schoolraad (Decreet betreffende de participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad - 2 april 2004, punt 5.4.2.1). Dit is een kleine inbreuk op de regelgeving zonder gevolgen voor het advies.
- Gezien de functiebeschrijvingen opgesteld zijn, kunnen de individuele ontwikkelings- en opleidingsbehoeften verder verdiept en verbreed worden. Uit een analyse van de gevolgde nascholingen blijkt namelijk dat de uitdagingen levensgroot zijn. De leerbereidheid van bepaalde leraren valt ondermaats uit. Daarbij scoort de vakgebonden nascholing zwakker dan de vakoverschrijdende nascholing. De nascholing van het ondersteunend personeel zit wel op schema.
- De uitgewerkte visie over de vakgroepwerking - evenals de effectieve aansturing ervan - betekent een impuls voor de deskundigheidsbevordering. Dé uitdaging ligt vooral in het opvijzelen van de deskundigheid m.b.t. de leerplanstudie, de vernieuwende evaluatievormen en de elektronische leeromgeving.
- Een andere uitdaging is het bewaken of de verspreiding van de verworven inzichten en kennis daadwerkelijk gebeurt en aanleiding geeft tot veranderingen in de klaspraktijk. Vanuit de coaching van de vakgroepen - ook via de op te richten stuurgroep¹⁷ - zou zeker een initiatief kunnen groeien.

- Uit de vakverslagen blijkt dat de vakinhoudelijke en -didactische bekwaamheid van het merendeel van de leraren behoorlijk is. Ze tonen een reële taakbekkernis en een engagement voor de school.

5.3 Materieel beleid

5.4 Welzijn

5.5 Curriculum

5.6 Begeleiding

5.6.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- In de visie op kwaliteitsvol onderwijs, neergeschreven in het schoolwerkplan, neemt leerbegeleiding een belangrijke plaats in en is meebepalend voor het inzetten van uren. De leerbegeleiding is intern in de school gestructureerd en in volle ontwikkeling. De directie, de leerlingenbegeleider en de klastitularissen spelen op uitvoeringsniveau een vooraanstaande rol. Ook vanuit de GOK-werking komen belangrijke impulsen.
- De beginsituatie van de leerlingen die starten in het eerste jaar secundair onderwijs wordt in kaart gebracht enerzijds door contacten met basisonderwijs, anderzijds met toetsen taal en wiskunde. Er worden inspanningen geleverd om de overgang zo vlot mogelijk te laten verlopen zowel organisatorisch als didactisch. Zo zijn leraren van de eerste graad geïnformeerd over het systeem van hoeken- en contractwerk in het basisonderwijs. Het toepassen ervan in de eerste graad zit nog in een experimenteel stadium. Ook de concrete voorbeelden van interactieve werkvormen, die beschikbaar zijn gesteld via het elektronische platform, moeten hun weg naar de klaslokalen nog vinden.
- De leerbegeleiding situeert zich wat de vakken betreft op twee niveaus. In de eerste graad zijn structureel overkoepelende lessen voorzien voor 'leren leren', met een hele reeks tips voor de leerlingen in verband met studieplanning en het voorbereiden van examens. Tijdens schooljaar 2010-2011 wordt dit verder uitgebouwd naar de tweede graad aso en tso: leerstijlen en opvattingen over leren komen hier aan bod. Er zijn plannen om in de nabije toekomst ook de derde graad hierbij te betrekken. Ten aanzien van de bso-leerlingen is er een voortdurende alertheid.
- Voor de vakken zelf neemt de individuele vakleraar zelf het initiatief bijlessen te voorzien tijdens de middagpauze of na de lessen. Leerlingen kunnen altijd beroep doen op de vakleraren en er worden veel momenten voor extra uitleg voorzien. Er is nog geen cultuur om deze initiatieven voor iedere leerling afzonderlijk systematisch te registreren op het elektronische platform. Op het digitale platform worden wel leerlingengegevens betreffende prestaties, attitudes en contacten met ouders op systematische wijze verzameld en geordend. Dit platform wordt (nog) niet ingezet als leerplatform voor leerlingen.

¹⁷ In het kader van kwaliteitszorg wordt een stuurgroep samengesteld, die nagaat welke nascholingen interessant zouden kunnen zijn (Nascholingsplan, p. 3).

- Het elektronische leerlingvolgsysteem vormt de ruggengraat van de begeleiding. Per leerling zijn er verschillende mappen voorzien: een leerling-fiche met de overzichten van punten dagelijks werk en examens, oorzaken van tekorten en geplande remediëring, aparte mappen voor inhaallessen, klassenraad, leerlingbegeleiding, oudercontact, remediëring en sancties. Het lerarenteam beschikt op het elektronische platform ook over geïndividualiseerde lijsten met sticordi¹⁸maatregelen voor leerlingen met dyslexie, disorthografie en discalculie. Deze lijsten zijn tijdens klassenraden opgesteld in samenwerking met het CLB en worden gecommuniceerd naar de ouders van de betrokken leerlingen. De evaluatie en bijsturing van dit recent opgestarte digitale leerlingvolgsysteem zijn nog niet aan de orde.
- Tijdens de begeleidende klassenraden bespreekt men op een zeer gestructureerde manier de mogelijke oorzaken van tekorten en koppelt men daar specifieke remediërvorstellen aan. Leerlingenresultaten moeten uitwijzen of de remediëring succesvol was. Vanaf dit schooljaar is er een sterke aandacht voor een verantwoordingsplicht bij tekorten, zowel voor leraren als voor leerlingen. Een remediërfiche verplicht de leraren initiatief te nemen. De uitwerking ervan is nog leraargebonden.
- Contacten met de ouders over de studieresultaten van de leerlingen verlopen via agenda, rapporten, oudercontactavonden, per brief en telefonisch. De school doet inspanningen om de ouders te betrekken bij het leerproces van hun kinderen door relevante commentaar te voorzien op de rapporten en informatie te geven over de te studeren examenleerstof. Tijdens de examens kunnen de leerlingen van de eerste graad begeleide studie volgen tijdens de namiddag.
- De cel leerlingenbegeleiding verzamelt documentatie en informatie met het oog op het ontwikkelen van een leerlingenportfolio in functie van keuzeprocessen en studieloopbaanbegeleiding. Een tweede prioriteit voor de nabije toekomst is het verder uitbouwen van het leerlingvolgsysteem en het gebruik van het elektronische platform.

5.7 Evaluatie

5.7.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- Vanuit het schoolbeleid werd dit schooljaar een hernieuwde visie op leerlingenevaluatie uitgeschreven. Centraal hierin staat de oproep om meer aandacht op te brengen voor de evaluatie van vaardigheden die jongeren nodig hebben om in de samenleving te kunnen functioneren. Daarnaast wordt ook opgeroepen om het evaluatiebeleid beter af te stemmen op het onderscheid tussen de verschillende onderwijsvormen. Deze visie heeft voorlopig tot doel het huidige evaluatiebeleid van de school in vraag te stellen en het lerarenkorps te sensibiliseren.
- De evaluatie is op dit ogenblik nog te weinig gericht op de ontwikkeling en de bijsturing van het onderwijsleerproces. De formatieve waarde van taken en toetsen staat meestal nog ondergeschikt aan het huidige summatieve karakter van de leerlingenevaluatie.
- Het evaluatiesysteem is voldoende transparant. Er zijn duidelijke afspraken over de puntenverdeling per periode en de verdeling tussen dagelijks werk en examens. De puntenverdeling is tevens afgestemd op de onderwijsvorm.
- De koppeling van de eindtermen/ontwikkelingsdoelen aan de examenvragen heeft geleid tot een betere afstemming van de evaluatie op de leerplannen. De school stelt tevens richtlijnen ter beschikking rond duidelijk taalgebruik, eenduidige formulering en

¹⁸ Sticordi staat voor stimuleren, compenseren, remediëren en dispensereren

representativiteit van vraagstelling, maar een systematische opvolging hiervan ontbreekt voorlopig.

- Vanaf dit schooljaar werd gestart met een attitudemeting in de eerste graad en in de tweede en derde graad BSO. Hierdoor wordt enerzijds de planlast bij de leerkrachten verhoogd en anderzijds worden de attitudes vrij sterk beklemtoond. In de tweede en derde graad BSO worden de attitudes voor een nog nader af te spreken percentage verrekend in de punten voor het dagelijks werk.
- Op het niveau van de scholengemeenschap werd een referentiekader voor de deliberaties opgesteld in de vorm van een deliberatiesleutel. Op schoolniveau heeft dit vorig schooljaar onder meer geleid tot een terugdringen van het aantal uitgestelde beslissingen en een meer bewust omgaan met het attesteringsbeleid. De regelgeving rond uitgestelde beslissingen (omzendbrief SO 64 rubriek 8.1.2.) wordt door de school echter nog ruim geïnterpreteerd, waardoor de uitgestelde beslissing soms nog als een herkansing wordt beschouwd.
- De motivering van de B- en C-attesten is vrij zwak, meestal in standaardzinnen verwoord en met een te beperkte aandacht voor ondernomen bijsturings- en remediërende initiatieven. Nieuwe richtlijnen en een evaluatieformulier voor de leraren om de oorzaken van tekorten te detecteren en de nodige remediërende acties op te starten, betrachten een verbeterd leerlingvolgsysteem op het vlak van leerbegeleiding. De ondernomen acties op het vlak van remediëring worden echter nog niet voldoende verzameld en gecentraliseerd opdat ze voor de deliberatie kunnen worden ingezet.
- Voor de evaluatie van de stages en de geïntegreerde proeven is er nog geen eenvormig schoolbeleid en zijn er nog geen vaste afspraken rond de deliberatie ervan. Op dit ogenblik wordt wel proefgedraaid met een nieuw evaluatieblad voor de beoordeling van de stages. Tevens wordt een grotere transparantie voor de leerlingen beoogd, naast meer aandacht voor het leerproces en de betrokkenheid via zelfevaluatie.
- De school heeft sinds vorig schooljaar een waardevol traject afgelegd om het evaluatiebeleid bij te sturen en beter af te stemmen op de behoeften van de leerlingen. Met een verdere professionalisering van de leraren en een verbeterde leerplangerichtheid wordt toekomstgericht een nog krachtiger kwaliteitsvolle evaluatie nagestreefd.

6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De school wordt geleid door een directie met een duidelijke, doelgerichte pedagogische visie en een krachtig, open, transparant beleid. Het beleid wordt uitgetekend in samenspraak met de recentelijk aangestelde TAC. Dit nagenoeg volledig nieuw beleidsteam wordt pedagogisch en organisatorisch goed ondersteund door de scholengemeenschap en kan rekenen op een samenwerking met de pedagogische raad. Heel wat richtlijnen en opgestarte acties wijzen op een sterk beleidsvoerend vermogen, ze kunnen echter nu nog niet ten volle op hun efficiëntie en effectiviteit beoordeeld worden. De sterke aandacht voor participatie, het respecteren van het aanpassingsvermogen van de basis en de directe communicatie zijn sterke troeven die de dynamiek ondersteunen en het succes van de nieuwe pedagogische koers kunnen garanderen.
- In de beleidsvisie staat het bewaken van de kwaliteit centraal. De sterke aansturing en opvolging van een goede leerbegeleiding en de verdiepende vakgroepwerking toont al haar effect in het degelijk studiepeil van de doorgelichte vakken. De toegenomen aandacht voor leerplanstudie, gekoppeld aan de opdracht om verticale leerlijnen te ontwikkelen, wordt voldoende opgevolgd en zal wellicht resulteren in het nog meer bewaken van vaardigheidsgericht onderwijs in de verschillende theorievakken. Infrastructurele verbeteringen zijn een permanent aandachtspunt en zullen de

leerplanrealisering van een aantal praktijkvakken bevorderen. De grootste uitdaging voor de directie wordt het mee betrekken van de basis in de ontwikkelde dynamiek om kwaliteitsvol onderwijs schoolbreed te realiseren.

- Een belangrijke pijler in de schoolwerking is de leerlingenbegeleiding. De school schenkt veel aandacht aan de individuele begeleiding van de leerlingen. De gestructureerde aanpak van de leerbegeleiding, zowel op schoolniveau met het leerlingvolgsysteem als op klasniveau met de toenemende aandacht voor rapportering en remediëring, is een speerpunt in de kwaliteitsontwikkeling. De kleinschaligheid van de school laat een intense socio-emotionele begeleiding toe. Het terugdringen van problematische afwezigheden bij deze eerder moeilijke leerlingenpopulatie is zeker een succes, maar ook de bewaking van de schoolkosten toont een sterke betrokkenheid aan.
- De school heeft geen systematisch talenbeleid uitgewerkt. Er werden geen doelen en/of acties omschreven om de vorderingen in het talenbeleid te evalueren. De algemene en constante zorg voor het gebruik van de standaardtaal als norm kan schoolbreed nog een groter draagvlak krijgen.
- De besluitvorming gebeurt participatief. Het directieteam pleegt geregeld overleg met de decretale participatieorganen, het BOC en de vele werkgroepen. Veel initiatieven laat men van onderuit groeien. Hierbij kiest het beleid resoluut voor de geleidelijke en breed gedragen implementering. Alle genomen initiatieven worden goed opgevolgd en bijgestuurd indien nodig. Een betere opvolging van de professionalisering van de leraren betreffende het pedagogisch en didactisch handelen en de zorg voor multiplicatie is en vormen groeikansen voor het beleid.
- De zorg voor voldoende pedagogisch didactisch comfort, leermiddelen, informatietechnologie en infrastructuur is een voortdurende zorg voor het beleid. Ook daar werden in een korte tijd heel wat initiatieven genomen om tekorten vermeld in vorige doorlichtingsverslagen weg te werken. Wat de nog ontbrekende en leerplanvereiste noodzakelijke infrastructuurverbetering betreft (zie verslag), rekent men op het sterk engagement van het beleid op het gebied van kwaliteitsverbetering.
- De school hecht veel belang aan interne kwaliteitszorg. Ze verzamelt en analyseert gegevens over heel wat proces- en outputonderdelen om haar werking bij te sturen. Een kwaliteitssysteem, gedragen door procedures, ontbreekt voorlopig nog.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie van de derde graad Bouwplaatsmachinist.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De deskundigheidsbevordering.
- De ontwikkelde dynamiek rond leerbegeleiding.
- De leerlinggerichte visie.

Wat betreft het algemeen beleid

- De beleidskracht.
- De beleidsmatige aansturing van de processen.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplangerichtheid voor bepaalde vakken.
- De leerplanrealisatie van de tweede graad Bouw omwille van het ontbreken van de minimale materiële vereisten.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De evaluatie- en deliberatiepraktijk.
- De vakgroepwerking.
- Het talenbeleid.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- nihil

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor de volledige instelling.

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Johanna Coeman

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Regine Romaen